

DET HANSEATISKE
MUSEUM OG
SCHØTSTUENE

VISJONSDOKUMENT FOR
DET HANSEATISKE MUSEUM

HØRINGSVERSJON

Innhold

Om dette dokumentet	3
Det Hanseatiske Museum og restaureringsarbeidet	3
Overordnet visjon, ambisjoner, mål og kjerneverdier	4
Overordnet visjon.....	4
Verdier.....	5
Misjon.....	5
Mål.....	6
Temaer i de nye utstillingene og formidlingstilbudet	8
Fem hovedtema	8
Formidlingstilbudet	10
Markedsvurdering og målgrupper	10
Målgruppe: Det lokale/regionale publikum	10
Målgruppe: skoleklasser.....	11
Målgruppe: norske turister	12
Målgruppe: utenlandske turister	12
Det Hanseatiske Museum sin samfunnsrolle	12

Om dette dokumentet

I 2026 skal Det Hanseatiske Museum i Finnegården 1a åpne opp igjen for publikum med nye utstillinger etter restaureringsperioden som startet høsten 2018. Det Hanseatiske Museum har vært en kulturinstitusjon i Bergen siden 1872, og er det nesteldste museet i Bergen etter Universitetsmuseet (1825). I 2022 fyller Det Hanseatiske Museum 150 år. Museet gikk over fra privat til kommunalt eie i 1916. Bryggen med Finnegården, Det Hanseatiske Museum, ble fredet i 1927, og kom på UNESCOs verdensarvliste i 1979. Siden 2005 har Det Hanseatiske Museum og Schøtstuene vært en del av stiftelsen Museum Vest. Museum Vest har gjenåpningen av Finnegården som sitt fremste satsingsområde de kommende årene.

Visjonsdokumentet omhandler museumsvirksomheten – herunder museumsopplevelsen og utstillingene i Det Hanseatiske Museum, med følgende hovedområder:

- Overordnet visjon og ambisjonsnivå, mål og kjerneverdier for Det Hanseatiske Museum
- Temaer i de nye utstillingene og formidlingstilbudet
- Markedsvurdering og målgrupper
- Beskrivelse av museets samfunnsrolle

Visjonsdokumentet er et overordnet, innledende dokument, som gir retning for den mer grunnleggende og utdypende planleggingen av museet, både innhold og drift. Et oppfølgingsdokument med fordypning innen de nevnte punktene over vil ferdigstilles innen utgangen av 2021.

Som ramme for tilnærmingen er fredningsdokumentet av 1927, innskrivingen av Bryggen på UNESCOs verdensarvliste i 1979, nasjonal-, regional- og kommunal museumsstrategi og planverk, og Museum Vest sitt strategiske veikart, samt museets egen formålsparagraf.

Det Hanseatiske Museum og restaureringsarbeidet

Det Hanseatiske Museum sin offisielle historie går tilbake til 26. juli 1872 da nordlandshandler Johan W. Olsen (1829-1899) fikk den svensk-norske kronprins Oscar sin oppslutning og støtte til museumsprosjektet, det vil si samlingen av gjenstander og arkiver fra Bryggens historie som han hadde tatt vare på i sin handelsstue i Finnegården. Lokalene hadde han overtatt i 1866 av Berent Joachim Voss, og den fremstod da som en handelsstue fra hanseatenes tid.

Olsens museumstanke var å bevare minnet etter hanseatenes historie på Bryggen. Hanseatene, tyske kjøpmenn fra hansabyer som Lübeck og Bremen, hadde satt sine spor på Bryggen fra siste halvdel av 1200-tallet. I 1360 ble Det tyske Kontor opprettet, og det bestod helt fram til midten av 1700-tallet.

NOEN RAMMER FOR VISJONEN

Fellessatsingen på Bergen som havby blant marine og maritime institusjoner, næringsliv og forvaltning, er en satsing som Det Hanseatiske Museum kan gi bidrag til.

Havbyen Bergen i historisk sammenheng omfatter hanseatenes historie og Bergen som internasjonal handelsby.

I Bergen kommune sin plan for mangfold og deltakelse i kunst- og kulturfeltet 2021-20230, står følgende om Det Hanseatiske Museum:

Når Det Hanseatiske Museum åpner igjen om noen år vil kun deler av bygget være universelt utformet. Det er likevel et overordnet mål at hansa-historiefortellingene som totalt sett formidles skal kunne tilfredsstillende alle de besøkendes behov for opplevelser og kunnskap.

En omfattende brann rammet byen og Bryggen i 1702. Finnegården ble bygd opp igjen få år etter. I 1754 ble det opprettet et nytt kontor på Bryggen etter mønster av Det tyske kontor. Dette blir ofte omtalt som Det norske kontor. Det norske kontors privilegier ble opphevet av Stortinget i 1866, og formelt oppløst i 1899. Kjøpmennene ved Det norske kontor drev handel med tørrfisk fra Nord-Norge, etter samme mønster som hanseatene.

Den lavere murbygningen på langsiden av Finnegården, den såkalte Tasken, kom til i 1870-årene. Denne fungerte blant annet som utsalgssted for mer moderne handel.

Sønnen til Olsen, Christian Koren Wiberg (1870-1945), overtok museumsinteressen etter faren, og var museets direktør fram til sin død i 1945. Museet og utstillingene, slik de stod fram til nedstengingen i 2018, har synlige spor etter

Koren Wiberg og hans museumstanker.

I 2018 fikk en endelig tatt tak i de store problemene med blant annet setningsskader i Finnegården. Restaureringen gir museet en sjelden mulighet til også å fornye utstillingene, dels basert på ny kunnskap som blir avdekket gjennom restaureringen. For gjennom grundige undersøkelser av bygningens konstruksjoner, overflater og materialer, foretatt av antikvariske myndigheter og arkitekter, har en i løpet av restaureringsperioden fått ny kunnskap om byggets mer enn 300 år lange historie. Restaureringen av Finnegården med eksteriør og interiør, involverer alle rom i hele museet. I grensesnittet mellom antikvarisk konsept og utstillingsprosjektet er det flere problemstillinger som må tas stilling til, slik som hvilken periode skal de enkelte rommene føres tilbake til – og hva vil valgene bety for tema og formidling? Visjonen for Det Hanseatiske Museum vil være viktig i argumenter om valg og avgjørelser i de tilfeller der det er tvil og kanskje flere alternativer.

Overordnet visjon, ambisjoner, mål og kjerneverdier

Overordnet visjon

Det Hanseatiske Museum sin visjon er:

Vi forvalter og levendegjør minnet etter en tapt handelskultur som del av verdensarvstedet Bryggen

Visjonen tydeliggjør ansvaret som Det Hanseatiske Museum og Schøtstuene har for formidlingen og forvaltningen av hanseatenes historie og den sterke koblingen til Bryggen som verdensarv.

Følgende om verdensarvverdier er hentet fra *Forvaltningsplan 2021. Verdensarvstedet Bryggen*:

Verdensarvverdiene er definert gjennom ti kriterier, der seks (i-vi) definerer kulturarv og fire (vii-x) definerer naturarv. Bryggen er innskrevet på verdensarvlisten på bakgrunn av kriterium iii:

«være et unikt, eller i alle fall eksepsjonelt, vitnesbyrd om en kulturtradisjon eller en sivilisasjon som er levende, eller som er forsvunnet.»

I selve innskrivingsteksten heter det:

“Bryggen bears the traces of social organization and illustrates the use of space in a quarter of Hanseatic merchants that dates back to the 14th century. It is a type of northern “fondaco”, unequalled in the world, where the structures have remained within the cityscape and perpetuate the memory of one of the oldest large trading ports of Northern Europe.”

Bryggens innskriving på UNESCOs verdensarvliste i 1979 var sterkt forankret i handelskulturen som hanseatenes kontor på Bryggen representerte. Bryggen er et vesentlig minne fra middelalderens handelskultur, og den hanseatiske handelen her varte lengre enn noe annet sted. For museet er det imidlertid viktig å sette hanseatenes historie inn i en større sammenheng, som å vise endringer og utvikling fra etableringen av Det tyske kontor på Bryggen til slutten på Det norske kontor, det vil si perioden fra rundt 1360 til 1900. Perioden dekker middelalderens handel og kultur fram til konturer av en mer moderne handel. Brytningstid og overgang til en mer moderne handelsstruktur fra midten av 1800-tallet, førte på relativt kort tid til oppløsningen av Det norske kontor, samtidig som gårdsstrukturene ble bevart. De fysiske sporene bestod, mens innholdet i handelen og organiseringen, etter hvert ble endret. Samtidig finnes kulturelle spor i det bergenske samfunn i dag – blant annet i slektskap, språk og tradisjoner.

Vitnesbyrd om en unik handelskultur, har lokale, nasjonale og internasjonale aspekter, med dens organisatoriske, økonomiske, kulturelle, religiøse, sosiale og geografiske innhold.

Verdier

Våre verdier er åpen, engasjert, troverdig.

Åpen: Vi skal være et åpent museum som er tilgjengelig for alle. Vi skal oppmuntre til meningsutveksling og diskusjoner.

Engasjert: Vi skal ivareta og skape engasjement. Vi skal styrke fellesskapet og fremme nytenkning gjennom å være nysgjerrige og modige.

Troverdig: Vi skal være til å stole på - både i vår forskning, forvaltning og formidling. Faglig integritet, kvalitet og uavhengighet skal ligge til grunn for all vår virksomhet.

Vi forvalter og levendegjør minnet etter en tapt handelskultur som del av verdensarvstedet Bryggen

Misjon

Vår misjon er:

Ved å inspirere til refleksjon om fortiden, skal vi gjøre samtiden mer forståelig og bygge et felles verdigrunnlag for framtiden.

Vi samler inn, bevarer, forsker på og formidler om handel og kultur knyttet til hanseatenes virksomhet, deres påvirkning og betydning for byen, handelen og Bryggen som verdensarv.

Vi skal være et synlig og relevant museum som utvikler ny kunnskap innen våre felt og formidler denne på en engasjerende og aktuell måte til alle våre målgrupper.

Mål

Vi skal være:

- Et internasjonalt og lokalt forankret museum

Det Hanseatiske Museum er internasjonalt – i historien og de tema som danner grunnlaget for museets virksomhet. Hanseatenes virksomhet, den tapte handelskulturen, ligger til grunn for oppføringen på UNESCOs verdensarvliste. Da Det Hanseatiske Museum ble opprettet i 1872 fantes det knapt fysiske spor etter den hanseatiske handelskulturen andre steder i Nord-Europa, og først i 2015 åpnet Das Europäisches Hansemuseum i Lübeck. Finnegården er et verdensarvmuseum – i betydning av at det inngår i verdensarven Bryggen og hanseatenes virksomhet og tilstedeværelse er nær knyttet til verdensarvstatusen. Det internasjonale vil alltid være en sentral del av museets virksomhet. Museets ambisjoner må sees i sammenheng med forvaltningen av den internasjonale historien og dets rolle som verdensarvmuseum.

Det er samtidig et mål å gjøre museet mer lokalt forankret. Med lokalt forankret menes et museum som oppleves relevant for publikum fra byen og omkringliggende områder, og som har som mål å bli en møteplass for unge som eldre med varierte tilbud, aktiviteter og utstillinger. Det betyr, at en større del av museets besøkende er fra nærområdet.

- Et bærekraftig museum

Museet har alltid hatt høye besøkstall og vært ett av de best besøkte museene/severdighetene i Bergen og Norge. Det er et mål at museet skal opprettholde høye besøkstall og være blant de foretrukne besøksarenaene, men innenfor en bærekraftig ramme.

Med bærekraftig ramme menes at besøkstallet skal vurderes og ses i sammenheng med byggets tåleevne. For enkelte rom vil det kunne innebære at antall besøkende må begrenses. Museet har flere arenaer som skal brukes aktivt for å avlaste Finnegården i perioder med stor publikumspågang. Schøtstuene, vandringer på Bryggen og nærliggende områder med spor etter hanseatene, mot sjøen og vippebommen, utgjør alle viktige deler av museets formidling.

Museumssamlingene skal stilles ut på en måte som forebygger materiell nedbrytning. Dette innebærer å vurdere klima- og sikringsforhold i utstillingslokalene opp mot objektene som det er ønskelig å stille ut, samt å sørge for gode rutiner for drift av utstillingene gjennom tilpasset renhold og kontroll. Den daglige driften av museet skal innrettes på en måte som fremmer miljøbevisste valg i organiseringen av arbeidet, varer i butikk, generelle innkjøp mm.

- Et inkluderende og mangfoldig museum

Inkludering og mangfold karakteriserer museets virksomhet. Med dette menes både publikums medvirkning underveis i prosessen med planlegging av nye utstillinger, at utstillingene og tilbudet er tilrettelagt og utviklet med tanke på at flest mulig skal få tilgang, og at en skal finne tema og formidling som engasjerer uavhengig av alder, kjønn, etnisitet, fysiske begrensinger, sosioøkonomiske forhold og geografisk tilhørighet. Samlet skal dette bidra til aktiv deltakelse og flere besøk i musets utstillinger, både fysisk og digitalt.

Underveis i prosessen skal inkludering og mangfold sikres på følgende måte:

- Transparens og åpenhet om hva som skjer på innsiden av Det Hanseatiske Museum ved hjelp av både digitale og fysiske foredrag, møter og presentasjoner fra milepæler i prosessen
- Bruke den interne kompetansen i Museum Vest og de ressursene organisasjonen kan mobilisere for å styrke denne siden av museet
- Utarbeidelse av plan for medvirkning
- Være en stemme under mangfoldsmarkeringer
- Utarbeide informasjon og tekster på flere språk
- Bruke det årlige Koren-Wiberg-seminaret som en arena for fagdiskusjoner i møtepunktet mellom forskning og formidling

«*Relevance is a key that unlocks meaning. It opens doors to experiences that matter to us, surprise us, and bring value into our lives*» (Simon 2016:25).

Best mulig tilgang til museets utstillinger skal sikres gjennom universell tilrettelegging i så stor grad som et historisk bygg åpner opp for det, og en bevisstgjøring og tilrettelegging av flyten i museet, slik at alle uavhengig av fysiske begrensinger, får en helhetlig og god opplevelse.

Digitale tilbud vil tjene som supplement til de fysiske utstillingene, slik at en uavhengig av geografi får tilgang til formidlingen.

Utover det ordinære museumstilbudet vil museet ta initiativ til rekke arrangement som i hovedregel er tilgjengelig for alle. Eksempler på slike arrangement er lokale hansadager, aktivitetsdager og sommerkaffe på Schøtstuene med kulturelle innslag. Dette vil være aktiviteter som viser ulike sider av historien, der kulturarv i noen tilfeller blir kulisser, andre ganger at Bergens deltakelse i det internasjonale hansabysamarbeidet blir synliggjort. Lokale hansadager er del av et «hansaløft» - en økt bevissthet og kunnskap om hanseatenes betydning for byens internasjonale historie.

Hvordan skal vi sikre at tema og formidling engasjerer flest mulige?

- Invitere barn og unge til innspill og dialog.

Det å få innsikt i hva barn og ungdom er opptatt av og hva de synes er viktig, blir et sentralt element i prosessen, og vil gjenspeiles i plan for medvirkning.

Sommeren 2021 har Museum Vest satt i gang en publikumsundersøkelse utviklet i samarbeid med Norsk Publikumsutvikling. Denne undersøkelsen vil også bli brukt aktivt med hensyn til å få kunnskap om hvem som kommer på besøk, deres preferanser og synspunkter.

- Et museum som tar hele verdensarvstedet Bryggen og dens nærområder i bruk

Sporene og fortellingene etter hanseatene er mer enn Det Hanseatiske Museum, bryggegårdene og Schøtstuene. De materielle sporene omfatter blant annet Mariakirken, Katharina-hospitalet, vinkjelleren og Dramshusens skur.

Det Hanseatiske Museum skal formidle hele den hanseatiske historien i Bergen, og bruk av uteområdet med ulike spor etter hanseatene blir en viktig satsing i formidlingstilbudet for å øke forståelsen for historien og byens utvikling.

- Et museum som bruker nysgjerrighet som en drivkraft for utviklingen

Som museum er det vårt brede museumsfaglige ansvar å stille nye spørsmål til de tema og den kulturarven vi forvalter. Samtidig er vi en åpen kunnskapsinstitusjon som vil gå i dialog med det mangfoldet av forestillinger, spørsmål og påstander om fortid, nåtid og framtid som museet kan plasseres innenfor. Museets samfunnsrelevans skal styrkes og videreutvikles gjennom vår åpne måte å møte publikum og samfunnet som omgir museet på. I dette ligger det også et ansvar for museet å videreutvikle ved å hente inspirasjon fra ulike vitenskapelige disipliner i vår egen kunnskapsproduksjon og forskning.

De nye utstillingene skal bli til i et møtepunkt mellom vitenskapelig innhold, museumsdidaktikk og innspill og dialog med publikum.

Ambisiøse mål for museet vil forutsette satsinger, ikke bare knyttet til utforming og innhold i utstillingene, men til den daglige driften, tilrettelegging og kvalitet i tilbudene. Nærmere om forutsetninger for at mål og satsinger skal lykkes på sikt, vil derfor være en del av et utfyllende visjonsdokument.

Temaer i de nye utstillingene og formidlingstilbudet

Fem hovedtema

Selv om museets formidling og forvaltning av hanseatenes historie og dens direkte påvirkning på Bryggen og i Bergen i hovedsak omfatter perioden fra hanseatene begynte å etablere seg på Bryggen, Det tyske kontors historie fra rundt 1360 til nedleggelsen av Det norske kontor på 1800-tallet, rommer historien mye mer. Utvalg av fem hovedtema viser dette.

Viktige overordnede tema vil være:

Globalisering

Hva kjennetegnet hanseatenes handel og organisering? Hvordan har internasjonal handel og organisering utviklet seg historisk, og hvilken rolle har Bryggen og Bergen hatt innenfor de ulike handelssystemene?

Økonomiske utviklingslinjer

Hvilken betydning har handelen på Bryggen hatt? På 1800-tallet opplevde landet en overgang fra agrarsamfunn til det moderne pengesamfunn. Den økonomiske veksten i Norge lå på vesteuropeisk nivå. Kan erfaringer og overføringen fra hanseatenes praksiser og nettverk forklare deler av denne utviklingen, eller var hanseatenes virksomhet mer en «enklaveøkonomi»? Var Norges fremgang årsaken til Bergens nedgang og posisjonstap?

Mangfold og kulturmøter

Bryggen og Bergens historie er særpreget ved de kulturmøtene som har foregått og fortsatt skjer her. Hva skjer når ulike kulturer møtes? Kulturuttrykk kom til Bergen med hovedsmannen fra det fjerne nord, den unge gesellen fra en hansaby, tyske kjøpmenn, hollandske håndverkere, strilejenter i tjeneste og bønder fra Nordfjord. Er dette noe publikum kan kjenne igjen fra sin egen tid, eller vil kanskje heller kontrastene mellom fortid og nåtid være det som vekker interesse? Hanseatene tilhørte en verden som har forsvunnet, slik også det universet som nordlending, stril og bymann var en del av har forvitret. Vi vil gjenskape deler av dette sammensatte universet ved å løfte fram det som særpreget perioden og de personlige fortellingene som kan levendegjøre dette og gi næring til fantasi og nysgjerrighet. Kan historien brukes til å si noe universelt om verdier som er viktige for oss i dag? Hva er arven etter en tapt handelskultur? Hvordan ble for eksempel synet på verden, religion og moter påvirket av møtet mellom tysk og bergensk kultur?

Hanseatene på Bryggen

Hvem var hanseatene som kom til Bergen? Kan ny kunnskap gi andre og utdypende perspektiver på deres virksomhet? Utstillingen vil inneholde fylldig framstilling av hanseatenes historie i Bergen og det handelsnettverket de var en del av.

Finnegården

Finnegården forteller om livet i en handelsgård på Bryggen fra 1703, etableringen av Det Hanseatiske Museum og museumshistorien. Hvem bodde i handelshuset, hvordan var eierforholdene og hva gjorde de? Hva kan livet og organisering av handelen i Finnegården fortelle om byens utvikling? Hvilke ramme ga dette for folks liv og skjebne? Med dette autentiske utgangspunktet vil vi ta med oss publikum på en reise som ikke er avgrenset til den bygningen som ble reist etter brannen i 1702, men også gripe tilbake til de levde liv som har etterlatt seg andre spor enn de askelagene som ligger skjult under Bryggens svinnende bolverk. I tillegg gir museumshistorien interessante perspektiv på hvordan den hanseatiske historien er forstått og formidlet til publikum gjennom 150 år.

TEKNOLOGI SOM VIRKEMIDDEL

Bruk av teknologi som virkemiddel i utstillingene er viktige for å overraske, muliggjøre og synliggjøre alle lagene i historien – Finnegårdens historie, museumshistorien og hanseatenes historie.

Utstillingene skal være innovative.

Rett bruk av teknologi vil være viktig i helhetstenkingen rundt mangfold og inkludering.

Formidlingstilbudet

Formidlingstilbudet vil omfatte følgende elementer som utfyller hverandre, og som bidrar til bredde i tema og tilbud.

- Utstillingene i Det Hanseatiske Museum
- Omvisninger som omfatter uteområdet med ulike spor fra hanseatenes virksomhet
- Årlig hansamarked i samarbeid med nærings- og kulturaktører
- Undervisningsopplegg for ulike klassetrinn
- Schøtstue-anlegget som en viktig aktivitetsarena og avlastning for Det Hanseatiske Museum

Markedsvurdering og målgrupper

Det Hanseatiske Museum har vært et museum med stort publikumsbesøk, med 110 000 besøkende (inkludert Schøtstuene) i 2017. Besøk var særlig knyttet til internasjonale turister/grupper og skoleklasser.

Under restaureringen (2019-2026) er Schøtstue-anlegget åpent for publikum med omvisninger på Bryggen. I forbindelse med covid-19 har det blitt særlig tydelig at museet i sine tilbud må ha større oppmerksomhet på et lokalt/regionalt publikum. Dette kan skje gjennom et «hansaløft» - en økt bevissthet om sammenhengen mellom den hanseatiske historien og verdensarven, og betydningen for Bergen som by.

Identifisering av målgruppe har betydning for hvordan de ulike temaer formidles og aktivitetene tilrettelegges.

Målgruppe: Det lokale/regionale publikum

Det Hanseatiske Museum er et museum som har en unik mulighet til å knytte seg til forestillinger om byens egenart. Det finnes ulike synspunkter og tilnærminger til spørsmål som gjelder bergensernes påståtte egenart. Historiker Morten Hammerborg hevder for eksempel at både den bergenske identiteten og allmenne oppfatninger av bergensere er et spesielt fenomen, både i nåtid og historisk. Påstanden kan utfordres og diskuteres. Kan den bergenske selvforståelsen forklares ut fra en slags forurettet følelse av voksende tap av en velfortjent posisjon og status som har pågått i over 200 år? Det som Georg Johannessen har karakterisert som en «150 års tilbakegang, avbrutt av enkelte katastrofer»? Sitatet illustrerer kanskje best den særegne bergenske måten å omtale sin egen historie og selvbylde ved hjelp

av overdrivelser og ironi. Kan en mer som historiker Geir Atle Ermland argumentere for at den

bergenske bruken av byhistorie i konstruksjonen av en egen identitet har mye til felles med andre byer i Europa, og da særlig nummer to byer?

Det Hanseatiske Museum sin museumsfaglige oppgave er verken å bekrefte eller avkrefte ulike folkelige forestillinger om fortid, nåtid og framtid, men å bidra til refleksjonen rundt den delen av kulturarven vi forvalter og hva den har betydd og fortsatt kan bety for byens innbyggere og andre som interesserer seg for identitet og byhistorie. For Bryggen, hanseatene og Nordlandshandelen er viktige element i ulike framstillinger av byens historie og rekken av fredede pakkhus og seglet til Det norske kontor *blir* brukt som de fremste visuelle symbolene på Bergen.

Det Hanseatiske Museum og Schøtstuene er slik sett et museum over «en tapt handelskultur» som samtidig er en høyst levende del av manges identitet og andre sine forestillinger om Bergen og byens historie. Det gir oss et unikt utgangspunkt til å invitere alle som mener noe om fenomenet «bergenser» til dialog om fortid, nåtid og framtid, men også til mer allmenne diskusjoner om byers identitet. Vi vil bidra med ny kunnskap og nye perspektiv ut fra hvordan vi forstår vår rolle som museum og vårt museumsfaglige ansvar om å stille nye spørsmål til både fortid og nåtid. I dette ligger det også en forståelse av at museet *kan* vinkles på bestemte måter mot allmenne interesser og identitetsoppfatninger lokalt, samtidig som museet også *skal* få fram de bredere historiske kontekstene som museets tematikk omfatter og på den måten utvikle museets relevans for alle besøkende.

Målgruppe: skoleklasser

Læreplan for samfunnsfag for 7. trinn berører en rekke kompetansemål som museet i sin formidling legger til rette for, både når det gjelder demokrati, ulike sider ved mangfold, konflikthåndtering og kommersiell påvirkning. Under er en oversikt over noen av de aktuelle kompetansemålene:

- Kildekritikk, hvordan ulike kilder kan gi ulik informasjon om samme tema
- Utforske hvordan mennesker i fortiden livnærte seg, og hvordan sentrale endringer i livsgrunnlag og teknologi har påvirket og påvirker demografi, levekår og bosettingsmønster
- Reflektere over hvorfor konflikter oppstår og hvordan den enkelte og samfunn kan håndtere konflikter
- Utforske ulike sider ved mangfold i Norge og reflektere over menneskene sine behov for å være seg selv og for å høre til i et fellesskap
- Drøfte hva likeverd og likestilling har å si for et demokrati
- Reflektere over hvordan kommersiell påvirkning har virket inn på forbruk, personlig økonomi og forbilde
- Reflektere over hvordan møte mellom menneske har bidratt til å endre hvordan menneske har tenkt og ulike samfunn har vært organisert

Målgruppe: norske turister

Det er et mål å nå bredere ut med den hanseatiske historien og koblingen til Bryggen som verdensarv til et nasjonalt publikum. Bryggen i Bergen har stor nasjonal bevissthet og oppmerksomhet, og det er naturlig at en i utstillingene gir perspektiver som er relevante for besøkende fra andre steder av landet. Handelen langs kysten med tørrfisk og betydningen handelen med Bergen hadde for kystområdene, er perspektiver som løftes fram. I tillegg vil problemstillinger som angår den enkelte uavhengig av nærhet til byen og handelen, bidra til refleksjon og skape interesse.

Målgruppe: utenlandske turister

Bryggen og Det Hanseatiske Museum har fysiske spor etter den hanseatiske handelskulturen som knapt finnes andre steder i Nord-Europa. Tiltrekningskraften på utenlandske turister er stor. Fra museet ble etablert i 1872 har det opparbeidet seg et internasjonalt rennømmé som må tas vares på og forvaltes på en god måte også i framtiden. Omvisninger og informasjon på ulike språk, har vært museet sitt varemerke. Den posisjon og anerkjennelse som museet har i utenlandske markeder skal ivaretas gjennom god informasjon/utstillingstekster og omvisninger på flere språk, også med bruk av moderne teknologi.

Det Hanseatiske Museum sin samfunnsrolle

Det Hanseatiske Museum har et ansvar for å tydeliggjøre sin rolle som forvalter og formidler av verdensarvstedet Bryggen som minne om hanseatenes handelskultur.

I denne rollen ligger å vise den hanseatiske historien med utgangspunkt i materielle og immaterielle spor – som en større helhet enn det som er synlig innenfor museets vegger. Bryggen med områder rundt er en viktig formidlingsarena som gir forståelse for byens betydning som handelssted og utvikling.

Museet skal være inkluderende og ikke ekskluderende. Det betyr at terskler for deltakelse og engasjement skal bygges ned, gjennom variasjon i formidlings- og aktivitetstilbud, kombinere digital og fysisk formidling, og tilrettelegging for større, åpne arrangement ute, i samarbeid med andre aktører. Museet skal ta opp relevante tema som engasjerer og som setter spørsmål ved etablerte sannheter. Andre formidlingsarenaer (Schøtstuene) skal også brukes aktivt og tjene som møteplass.

Det skal være åpenhet rundt prosesser. Publikum får innblikk i selve restaureringsprosessens forløp, og en forståelse og begrunnelse for de valgene som er gjort. Restaureringsarbeidet i Det Hanseatiske Museum innvendig og utvendig, er en omfattende prosess som involverer mange eksperter innen ulike fagområder. Underveis i de ulike fagprosessene skjer det løpende og grundig dokumentering. For å underbygge de ulike valgene som er gjort, vil det styrke prosjektet om en samler artikler med tema knyttet til restaureringen av Finnegården og den hanseatiske historien. Da blir den kunnskapen som utvikles i løpet av prosessen, presentert mer samlet. Dette vil gi et viktig løft og supplement til utstillingene og hele prosjektet. Sentrale fagaktører utfordres til å skrive artikler om valg som ble gjort, konsekvenser, utfordringer, og ny kunnskap som er kommet til som del av prosessen.

Samlet vil museets mål, vektlegging av tema, målgrupper og samfunnsrolle virkeliggjøre visjonen *Vi forvalter og levendegjør minnet etter en tapt handelskultur som del av verdensarvstedet Bryggen.*